



# Ffioedd Tribiwnlys Cyflogaeth ar gyfer grwpiau a mwy nag un hawliad

O'r 29 Gorffennaf 2013 ymlaen

## Gwybodaeth bwysig

Mae'r daflen hon yn nodi'r ffioedd pan fo dau neu fwy o bobl eisiau cychwyn hawliad gyda'i gilydd yn y tribiwnlys cyflogaeth. Mae'n egluro ble y gallwch ddod o hyd i ragor o fanylion ynglŷn â'r cynllun dileu ffioedd, os ydych yn credu y gallwch fod yn gymwys. (Mae'r cynllun dileu ffioedd yn lleihau neu'n dileu ffioedd yn gyfan gwbl ar gyfer rhai unigolion sy'n derbyn budd-daliadau penodol, neu unigolion sydd ag incwm llai na lefel arbennig.)

Os ydych yn dwyn apêl megis apêl ardoll hyfforddiant neu apêl yn erbyn penderfyniad i beidio â thalu tâl dileu swydd allan o'r Gronfa Yswiriant Gwladol, mae'r daflen hon yn dal yn berthnasol i chi, a gelwir eich apêl yn 'hawliad' drwy'r daflen i gyd.

Mae rhestr lawn o ffioedd pob tribiwnlys ar gael ar ein gwefan yn <https://www.gov.uk/employment-tribunals/legislation>

Os ydych yn chwilio am wybodaeth ar y ffioedd fydd yn rhaid i chi eu talu **os ydych yn gwneud hawliad fel unigolyn**, edrychwch ar y daflen T435 'Ffioedd Tribiwnlys Cyflogaeth ar gyfer unigolion' yn <http://hmctsformfinder.justice.gov.uk>

Os ydych yn chwilio am wybodaeth ar y ffioedd fydd yn rhaid i chi eu talu **yn y Tribiwnlys Apêl Cyflogaeth**, edrychwch ar y daflen T437 'Ffioedd Tribiwnlys Apêl Cyflogaeth' yn <http://hmctsformfinder.justice.gov.uk>

Os ydych yn cael trafferth darllen unrhyw un o'n taflenni ar-lein, cysylltwch â'r Llinell Ymholiadau Cyhoeddus Tribiwnlys Cyflogaeth, Cymru a Lloegr ar 0300 123 1024 neu yr Alban ar 0141 354 8574 a byddwn yn anfon copi o'r daflen atoch.

## Ffioedd tribiwnlys cyflogaeth

Mae'r daflen hon yn dweud wrthyf sut i gyfrifo pa ffioedd sy'n daladwy gennych, ac mae'n egluro sut a pha bryd y bydd rhaid i chi eu talu.

Efallai na fydd angen i chi dalu ffi tribiwnlys oherwydd eich sefyllfa ariannol, neu os byddai talu ffi yn achosi caledi i chi. Mae'r ffurflen 'EX160A Ffioedd Llys a Thribiwnlys – oes rhaid i mi eu talu?' yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am y system dileu ffi ac yn cynnwys ffurflen gais i ddileu ffi. Mae'r EX160A ar gael o unrhyw dribiwnlys neu ar ein gwefan yn [hmctsformfinder.justice.gov.uk](https://hmctsformfinder.justice.gov.uk).

Yn y tribiwnlys cyflogaeth, mae'n beth cyffredin i fwy nag un unigolyn ddod ynghyd i gychwyn hawliad gyda'i gilydd ar un ffurflen. Dan yr amgylchiadau hynny, mae strwythur ffioedd gwahanol, ac os byddwch yn dewis rhannu'r ffi rhyngoch, bydd pob unigolyn yn talu ffi is.

Gall y penderfyniad i ddechrau hawliad fel unigolyn neu grŵp effeithio ar y ffi y bydd rhaid i chi dalu. Ond, ni fydd rhaid i chi dalu mwy na'r ffi sengl sy'n ddyledus ar gyfer y math hynny o hawliad, pa un ai a ydych yn gwneud hawliad fel unigolyn neu fel grŵp.

Mae'r ddeddfwriaeth sy'n nodi pa ffioedd y bydd rhaid i chi dalu os byddwch yn cychwyn eich hawliad gydag unigolion eraill yn diffinio eich grŵp fel 'grŵp ffi'. Mae hyn yn wahanol i 'fwy nag un hawliad'. Mwy nag un hawliad yw grŵp o hawliadau a roddwyd gyda'i gilydd ar gyfer rheoli'r achos neu ar gyfer gwrandawriad. Os bydd barnwr yn rhoi eich grŵp ffi ynghyd â hawlwr eraill i wneud mwy nag un hawliad, nid yw'n effeithio ar y ffordd y byddwn yn gofyn i chi dalu ffioedd yn eich grŵp ffi.

Am ragor o wybodaeth ynglŷn â grwpiau ffioedd, edrychwch ar y cwestiynau cyffredin ar ddiwedd y daflen hon.

Mae'n bwysig iawn eich bod yn anfon y ffi gywir gyda'ch ET1 (y ffurflen hawlio).

Os ydych wedi nodi drwy roi tic yn y blwch priodol ar yr ET1 eich bod yn ceisio am ddileu'r ffi, y ffordd gyflymaf o ddelio gyda'ch hawliad yw drwy anfon y ffurflen gais am ddileu ffi (EX160A) a'r dystiolaeth gyda'ch ET1. Os byddwch yn dewis anfon eich cais am ddileu ffi ar wahân, rhaid i chi ei hanfon o fewn 7 niwrnod wedi'r diwrnod y bu ichi gyflwyno eich ffurflen hawlio ET1. Os na fydd y ffurflen gais am ddileu ffi a'r dystiolaeth yn cyrraedd o fewn 7 niwrnod, byddwn yn gwrthod eich hawliad ac yn anfon y ffurflen hawlio yn ôl atoch chi. Os bydd hyn yn digwydd, bydd unrhyw derfyn amser sy'n berthnasol i'ch hawliad dal yn sefyll, ac mae'n rhaid i chi ail anfon eich ffurflen hawlio, ynghyd â'r ffi gywir, o fewn y terfyn amser hwnnw.

Os byddwch yn ail anfon eich ffurflen hawlio ar ôl y terfyn amser, cewch gyfle i egluro i farnwr cyflogaeth pam ei fod yn hwyr, a gofyn iddo ganiatáu estyniad i'r terfyn amser. Nid oes sicrwydd y bydd y barnwr cyflogaeth yn cytuno i roi estyniad i'r terfyn amser, a gall wrthod gwrandao eich hawliad.

Gallwch dalu eich ffi a gwneud eich hawliad ar-lein yn y cyfeiriad canlynol.

[www.employmenttribunals.service.gov.uk](http://www.employmenttribunals.service.gov.uk)

Mae'r system ar-lein yn ffordd gyflym, syml a hwylus i chi anfon eich hawliad atom. Mae'n golygu na fydd rhaid i chi anfon copi papur o'ch ffurflen ynghyd â siec neu archeb bost drwy'r post, a chewch hysbysiad ar unwaith i ddweud fod eich hawliad wedi cyrraedd ac y cymerwyd eich taliad. Bydd y system ar-lein hefyd yn dweud wrthyb beth yw'r swm cywir i'w dalu.

Os byddwch yn anfon eich hawliad drwy'r post, bydd yn cymryd rhagor o amser i'n cyrraedd ac i'w brosesu.

## Ffioedd ar gyfer grwpiau

### Cam 1 – Pa fath o hawliad rwyf yn ei wneud?

Mae'r ffi y bydd rhaid i chi dalu yn dibynnu ar y math o hawliad neu apêl yr ydych yn ei wneud, a pha un ai a ydych yn gymwys am ddileu ffi ai peidio.

Am ragor o wybodaeth ar y cynllun dileu ffioedd, cliciwch ar y ddolen i'r canllaw ar ddileu ffi sydd ar dudalen gyntaf y daflen hon.

Mae hawliadau **Math A** yn tueddu i fod yn rhwyddach i'r tribiwnlys ddelio â nhw, ac felly mae'r ffioedd yn is. Maent yn cynnwys hawliadau am:

- gyflog heb ei dalu;
- cyflog yn lle rhybudd;
- taliadau dileu swydd; a
- chyflogwr yn gwrthod amser i ffwrdd o'r gwaith i fynychu dosbarthiadau cyn geni.

Mae hawliadau **Math B** yn faterion mwy cymhleth i'r tribiwnlys wneud penderfyniad yn eu cylch, felly mae'r ffi sy'n daladwy'n uwch. Maent yn tueddu i fod yn hawliadau sy'n ymwneud â:

- diswyddo annheg;
- cwynion ynghylch gwahaniaethu; neu
- hawliadau dan y Ddeddf Datgelu Gwybodaeth Gyhoeddus (a elwir weithiau yn 'achwyn').

Ar y system ar-lein, ceir cwymplenni er mwyn i chi ddewis y math o hawliad yr hoffech ei wneud. Fodd bynnag, os byddwch yn gwneud eich hawliad drwy'r post, mae rhestr o'r hawliadau mwyaf cyffredin i'r tribiwnlys cyflogaeth yn Atodiad A.

## Cam 2 – A yw'r hawliad yn cynnwys mwy nag un math o hawliad?

Mae llawer o hawliadau'n cynnwys mwy nag un math o hawliad, ond dim ond un ffi sy'n daladwy, naill ai ffi Math A neu ffi Math B.

Rhaid i'r grŵp ffi dalu'r ffi ar gyfer yr hawliad lefel uchaf sydd wedi'i gynnwys yn eu hawliad. Mae hyn yn golygu, rhyngoch chi, os byddwch yn gwneud hawliadau math A a math B, neu hawliadau math B yn unig, dim ond y ffi math B sy'n rhaid i'ch grŵp dalu. Os yw eich hawliad yn cynnwys un neu nifer o hawliadau math A, yna bydd rhaid i'ch grŵp dalu'r ffi math A. Dyma rai enghreifftiau.

- Os yw hawliad eich grŵp yn cynnwys cymysgedd o gwynion ynghylch cyflog heb ei dalu (math A) a diswyddo annheg (math B), bydd rhaid i'r grŵp dalu un ffi ar gyfradd math B.
- Os yw hawliad eich grŵp yn cynnwys amryw o hawliadau math A, bydd y grŵp ond yn talu ffi math A.

Unwaith y byddwch wedi dewis pob math o hawliad sydd gennych ar y system ar-lein, neu wedi penderfynu ar y math uchaf o hawliad o fewn eich hawliad os byddwch yn gwneud yr hawliad drwy'r post, ewch i gam 3.

## Cam 3 – Faint o bobl sydd wedi'u cynnwys ar y ffurflen hawlio?

Mae lefel y ffi yn ddibynnol ar y math o hawliad (math A neu B) a'r nifer o bobl sy'n gwneud yr hawliad. Gelwir hyn yn 'grŵp ffi'. Rhaid i chi enwi pawb sydd yn eich grŵp ffi ar yr un ffurflen. Os na fyddwch yn gwneud hyn, byddwn yn codi ffi ar wahân ar gyfer pob ffurflen hawlio.

Nifer o bobl a enwyd ar y ffurflen hawlio	Math o hawliad	
	Math A yn unig	Cymysgedd o hawliadau math A / math B, neu fath B yn unig
Rhwng 2 a 10	£320	£500
Rhwng 11 a 200	£640	£1,000
201 neu fwy	£960	£1,500

Os ydych yn defnyddio'r system ar-lein, a'ch bod wedi dewis pob math o hawliad o'r cwymplenni, ac wedi rhoi manylion pob unigolyn sy'n gwneud yr hawliad, bydd y system yn cyfrifo'r ffi gywir ar eich cyfer.

## Cam 4 – Pa bryd y bydd rhaid i mi dalu'r ffi cychwyn?

Rhaid i chi dalu'r ffi cychwyn pan fyddwch yn postio'r ffurflen i ni, neu pan fyddwch yn cyflwyno eich ffurflen hawlio ar-lein.

Efallai na fydd angen i chi dalu ffi tribiwnlys oherwydd eich sefyllfa ariannol, neu os byddai talu ffi yn achosi caledi i chi. Mae'r ffurflen 'EX160A Ffioedd Llys a Thribiwnlys – Oes rhaid i mi eu talu?' yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am y system dileu ffi ac yn cynnwys ffurflen gais i ddileu ffi. Mae'r EX160A ar gael o unrhyw dribiwnlys neu ar ein gwefan yn [hmctsformfinder.justice.gov.uk](http://hmctsformfinder.justice.gov.uk).

## Cam 5 – Sut wyf yn talu'r ffi cychwyn?

Os byddwch yn cychwyn eich hawliad ar-lein, gallwch dalu gyda cherdyn debyd neu gerdyn credyd yn [www.employmenttribunals.service.gov.uk](http://www.employmenttribunals.service.gov.uk). Dyma'r ffordd gyflymaf a'r rhwyddaf i wneud eich hawliad. Os byddwch yn anfon eich hawliad atom drwy'r post, gallwch dalu gyda siec neu archeb bost.

**Rhaid ichi dalu'r ffi cychwyn mewn taliad sengl.** Ni allwch wneud nifer o daliadau gyda cherdyn ar-lein, ac os byddwch yn anfon amryw o sieciau gwahanol drwy'r post gyda'ch ffurflen hawlio, efallai byddwn yn dychwelyd y rhain i chi.

**Gall hyn achosi oedi gyda'ch hawliad, felly cyn gwneud eich hawliad fel rhan o grŵp ffi, mae'n hanfodol eich bod yn sicrhau y gallwch wneud taliad sengl ar ran y grŵp.**

Os ydych yn gwneud hawliad yng Nghymru a Lloegr, anfonwch eich hawliad drwy'r post ynghyd â siec neu archeb bost am y ffi gywir i:

Swyddfa Ganolog y Tribiwnlys Cyflogaeth  
Blwch Post 10218  
Caerlŷr / Leicester  
LE1 8EG

neu

DX 743093  
Leicester 35

Os ydych yn gwneud hawliad yn yr Alban, anfonwch eich ffurflen hawlio a'ch taliad i:

Swyddfa Ganolog Tribiwnlys Cyflogaeth yr Alban  
PO Box 27105  
Glasgow  
G2 9JR

neu

DX 580003  
Glasgow 17

Dylech wneud eich siec yn daladwy i: **Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM.**

Peidiwch ag anfon arian parod drwy'r post, gan na allwn warantu y bydd yn cyrraedd yn saff.

Os byddwch yn cael trafferth talu yn y ffyrdd a nodwyd uchod, cysylltwch â'r Linell Ymholiadau Cyhoeddus y Tribiwnlys Cyflogaeth, Cymru a Lloegr ar 0300 123 1024 neu i'r Alban ffoniwch 0141 354 8574 am gyngor.

Os ydych yn anfon eich ffurflen hawlio drwy'r post, ond ddim yn cynnwys y taliad cywir, byddwn yn gwrthod eich hawliad ac yn anfon y ffurflen yn ôl i chi. Os bydd hyn yn digwydd, bydd unrhyw derfyn amser sy'n berthnasol i'ch hawliad dal yn sefyll. Os bydd hyn digwydd, mae'n bwysig iawn eich bod yn anfon y ffurflen hawlio yn ôl ar unwaith gyda'r tâl sy'n ddyledus, i leihau'r risg bod eich hawliad yn rhedeg allan o amser.

## Cam 6 – Pa ffi fydd yn rhaid i mi dalu yn y gwrandawriad?

Byddwn yn dweud wrthoch chi pa ffi fydd yn rhaid i chi dalu pan fyddwn yn rhoi gwybod i chi beth yw dyddiad eich gwrandawriad. Codir y ffi ar sail nifer yr unigolion sydd yn y grŵp ffi, a'r math o hawliad. Gweler y ffioedd yn y tabl isod.

Nifer o bobl a enwyd ar y ffurflen hawlio	Math o hawliad	
	Math A yn unig	Cymysgedd o hawliadau math A / math B, neu fath B yn unig
Rhwng 2 a 10	£460	£1,900
Rhwng 11 a 200	£920	£3,800
201 neu fwy	£1,380	£5,700

Gallwch dalu ar-lein gyda cherdyn debyd neu gerdyn credyd yn [www.employmenttribunals.service.gov.uk](http://www.employmenttribunals.service.gov.uk), neu anfon siec neu archeb bost drwy'r post (rhowch yr wybodaeth y gofynnwn amdani, os gwelwch yn dda).

## Cam 7 – Pa bryd y bydd rhaid i mi dalu'r ffi gwrandawriad?

Byddwn yn dweud wrthy ch pa bryd fydd angen ichi dalu'r ffi. Os na fyddwch yn talu'r ffi pan mae'n daladwy, efallai bydd pob hawliad yn eich grŵp ffi yn cael ei ddileu, felly rhaid i chi gysylltu â ni os bydd un neu fwy o unigolion yn eich grŵp ffi ddim yn talu ffi neu'n gwneud cais am ddileu ffi.

Eto, bydd angen ichi dalu unrhyw ffi grŵp sy'n daladwy mewn un taliad sengl. Ni allwch wneud mwy nag un taliad â cherdyn ar-lein, ac os byddwch yn anfon nifer o sieciau drwy'r post, efallai byddwn yn eu hanfon yn ôl atoch. Os na fyddwch yn talu yn y ffordd gywir ac ar amser, gall achosi oedi i'ch gwrandawriad neu gellir dileu eich hawliad.

Efallai na fydd angen i chi dalu ffi tribiwnlys oherwydd eich sefyllfa ariannol, neu os byddai talu ffi yn achosi caledi i chi. Mae'r ffurflen 'EX160A Ffioedd Llys a Thribiwnlys – Oes rhaid i mi eu talu?' yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am y system dileu ffi ac yn cynnwys ffurflen gais i ddileu ffi. Mae'r EX160A ar gael o unrhyw dribiwnlys neu ar ein gwefan yn [hmctsformfinder.justice.gov.uk](http://hmctsformfinder.justice.gov.uk).

## Adran 2 – Ffioedd eraill

### Ffioedd ychwanegol y mae'n bosib bydd rhaid i chi dalu

Os hoffech wneud cais i farnwr cyflogaeth ailystyried penderfyniad a wnaethpwyd yn dilyn gwrandawriad terfynol, bydd rhaid i chi dalu ffi.

**Y ffi ychwanegol ar gyfer hawliadau math A yw £100.**

**Y ffi ychwanegol ar gyfer hawliadau math B yw £350.**

Ar ôl inni dderbyn eich cais, byddwn yn dweud wrthyich beth yw'r swm sy'n daladwy. Os na fyddwch yn talu'r ffi, ni fyddwn yn ystyried eich cais.

Mae'r ffioedd hyn yn aros yr un fath, ni waeth beth fo nifer y bobl sydd yn eich grŵp ffi. Does dim gwahaniaeth pa un ai a yw'r hawliad yn berthnasol i un neu 100 o bobl, dim ond un ffi sy'n daladwy ar gyfer pob cais.

### Ffioedd ychwanegol y mae'n bosib bydd rhaid i'r atebydd dalu

Mewn rhai amgylchiadau, gallwn ofyn i atebwyr dalu ffioedd arbennig. Yr atebydd yw'r unigolyn neu'r sefydliad y gwnaethoch eich hawliad yn eu herbyn yn wreiddiol. Dyma rai enghreifftiau o'r ffioedd ychwanegol y gallwn ofyn i atebwyr eu talu.

Hawliad contract cyflogwr	£160
Cais i roi dyfarniad trwy ddiffyg o'r neilltu	£100
Cais i wrthod yn dilyn setliad	£60
Cais i ailystyried penderfyniad yn dilyn gwrandawriad terfynol	£100 ar gyfer math A
	£350 ar gyfer math B
Ffi am gyfryngu barnwrol	£600

Os ydych chi a'r atebydd yn cytuno i gyfryngu barnwrol, bydd rhaid i'r atebydd dalu'r ffi cyn i'r cyfryngu ddechrau. Byddwn yn dweud wrthynt pa bryd i dalu. (Cyfryngu barnwrol yw pan mae barnwr cyflogaeth yn siarad gyda'r holl unigolion sydd ynghlwm â'r achos i geisio'u helpu dod i gytundeb).

Ar gyfer pob ffi arall, yr unigolyn sy'n gwneud yr hawliad ddylai dalu'r ffioedd. Nid oes rhaid i chi dalu'r ffioedd pan fyddwch yn anfon eich cais atom. Pan fyddwn yn derbyn eich cais, byddwn yn dweud wrthyh beth yw'r swm sy'n daladwy. Os na fyddwch yn talu'r ffi, ni fyddwn yn ystyried eich cais.

## **Adran 3 – Cwestiynau cyffredin**

### **Beth os byddaf yn talu'r ffi anghywir?**

Os byddwn yn sylweddoli eich bod wedi talu ffi math B, ond wedi gwneud hawliad math A, byddwn yn ad-dalu'r gwahaniaeth.

Os byddwch ond wedi talu ffi math A, ond wedi gwneud hawliad math B, byddwn yn ysgrifennu atoch i ofyn ichi dalu'r gwahaniaeth. Os na fyddwch yn talu'r ffi ychwanegol cyn y dyddiad a roddir ichi, efallai byddwn yn gwrthod eich hawliad.

Os na fyddwch yn gwneud y taliad ychwanegol, ac y gwrthodir eich hawliad, disgwylir ichi ail-anfon y ffurflen hawlio o fewn y terfyn amser gwreiddiol.

Os byddwch yn ail anfon eich ffurflen hawlio ar ôl y terfyn amser, cewch gyfle i egluro i farnwr cyflogaeth pam ei fod yn hwyr, a gofyn iddo ganiatáu estyniad i'r terfyn amser. Nid oes sicrwydd y bydd y barnwr cyflogaeth yn cytuno i roi estyniad i'r terfyn amser, a gall wrthod gwrando eich hawliad.

### **Alla'i gael fy ffioedd yn ôl?**

Mae gan y tribiwnlys y pŵer i orchymyn yr atebydd i ad-dalu unrhyw ffioedd a dalwyd gennych, yn ychwanegol i unrhyw ddyfarndal y bydd yn ei wneud. Y sefyllfa gyffredinol yw, os ydych yn llwyddiannus, bydd yr atebydd yn cael ei orchymyn i wneud ad-daliad i chi, ond nid oes gan y tribiwnlys bŵer i orchymyn bod y ffioedd a dalwyd yn cael eu had-dalu os ydych yn colli'ch achos. Gallwch ofyn i'r tribiwnlys wneud gorchymyn i ad-dalu ffioedd pan fo'n ystyried y dyfarnal y byddwch yn ei gael, neu ar unrhyw adeg hyd at 28 diwrnod ar ôl y dyddiad yr anfonwyd eich dyfarniad atoch. Yn y pen draw, lle'r tribiwnlys yw penderfynu a yw'n briodol i'r atebydd ad-dalu rhywfaint neu'r cyfan o'r ffioedd yr ydych wedi'u talu, os ydych yn llwyddiannus.

### **A fyddaf yn gyfrifol am unrhyw ffioedd y mae'r atebydd wedi'u talu?**

Os bydd yr atebydd yn talu unrhyw ffioedd, gallant ofyn i chi eu talu os byddant yn llwyddiannus. Y tribiwnlys sydd i benderfynu os yw'n briodol i chi ad-dalu unrhyw ffioedd a dalwyd gan yr atebydd, a chewch gyfle i ddadlau dros beidio â gwneud hynny.



## **Beth fydd yn digwydd os byddaf yn talu'r ffi gwrandawriad ond yn tynnu fy hawliad yn ôl, neu'n setlo'r hawliad, a ddim angen y gwrandawriad dim mwy?**

Ni fyddwn yn ad-dalu unrhyw ffioedd a dalwyd gennych os byddwch yn setlo'r hawliad. Os ydych am setlo gyda'r atebdydd, rhaid i chi benderfynu ar y telerau rhyngoch chi, ac ni fydd y tribiwnlys yn rhan o'r broses. Dylech sicrhau eich bod yn trafod unrhyw ffioedd a dalwyd fel rhan o'ch cytundeb.

## **Beth fydd yn digwydd os byddaf yn cychwyn fy hawliad fel unigolyn, ond yr ychwanegir fy hawliad at rai eraill ar gyfer y gwrandawriad?**

Os byddwch yn dechrau eich hawliad fel unigolyn, byddwch yn talu'r ffi gwrandawriad sengl. Ni fydd unrhyw benderfyniad a wneir gan y barnwr cyflogaeth ynglŷn â'ch hawliad yn effeithio ar y ffi sy'n daladwy gennych.

## **Os byddaf yn talu'r ffi cychwyn, alla'i wneud cais am ddileu'r ffi gwrandawriad?**

Gallwch. Bob tro mae ffi'n ddyledus, mae arnoch angen ystyried a allwch fforddio talu'r ffi, neu a ddylech wneud cais am ddileu ffi, yn ddibynnol ar eich sefyllfa ariannol. Os oeddech yn gymwys ar gyfer dilead gyda'r ffi cychwyn, ond bod eich sefyllfa wedi newid ers ichi wneud yr hawliad, efallai bydd rhaid i chi dalu'r ffi gwrandawriad.

## **A fydd rhaid i mi dalu ffi gwrandawriad os bydd fy achos wedi'i atal?**

Weithiau, bydd barnwr cyflogaeth yn dewis achos arweiniol allan o fwy nag un er mwyn penderfynu ar bob anghydfod. Pan fydd hyn yn digwydd, bydd yr hawliadau eraill mewn achos pan fo mwy nag un, yn cael eu gohirio hyd nes y gwneir penderfyniad. Yng Nghymru a Lloegr, gelwir hyn yn 'atal' eich hawliad.

Os bydd eich hawliad yn cael ei atal nes bydd canlyniad yr achos arweiniol yn hysbys, ni fydd rhaid i chi dalu ffi gwrandawriad. Ond, os bydd y barnwr yn dewis eich achos chi fel achos arweiniol, chi fydd yn gyfrifol am dalu'r ffi gwrandawriad.

## **Beth fydd yn digwydd os na fyddaf yn talu'r ffi cychwyn?**

Mae'n bwysig iawn eich bod yn anfon eich ffi neu eich cais am ddileu ffi ynghyd â'ch ffurflen hawlio. Os na fyddwch yn gwneud hyn, byddwn yn gwrthod eich hawliad ac yn anfon y ffurflen hawlio yn ôl atoch chi. Os bydd hyn yn digwydd, bydd unrhyw derfyn amser sy'n berthnasol i'ch hawliad dal yn sefyll, a bydd rhaid i chi ailanfon y ffurflen hawlio, ynghyd â'r ffi gywir, o fewn y terfyn amser hwnnw.

Os byddwch yn ail anfon eich ffurflen hawlio ar ôl y terfyn amser, cewch gyfle i egluro i farnwr cyflogaeth pam ei fod yn hwyr, a gofyn iddo ganiatáu estyniad i'r terfyn amser. Nid oes sicrwydd y bydd y barnwr yn cytuno i roi estyniad i'r terfyn amser, a gall wrthod gwrandawrio eich hawliad.

## **Beth fydd yn digwydd os na fyddaf yn talu'r ffi gwrandawriad?**

Os na fyddwch yn talu'r ffi pan mae'n daladwy, bydd yr holl hawliadau yn eich grŵp ffi yn cael eu gohirio a gellir eu dileu.

## **Beth sy'n digwydd os bydd rhywun yn fy ngrŵp ffi yn methu talu'r ffi cychwyn ond rwyf dal yn awyddus i wneud?**

Os ydych yn poeni am eich gallu i dalu fel rhan o grŵp ffi, neu'n poeni na fydd unigolion eraill yn eich grŵp yn talu, efallai yr hoffech ystyried gwneud hawliad unigol. Eich cyfrifoldeb chi yn awr yw cychwyn hawliad. Mae dal yn bosib rhoi eich hawliad ynghlwm â rhai eraill, os yw'n briodol, ond penderfyniad y barnwr cyflogaeth yw hynny, a gall benderfynu y dylid cadw eich hawliad ar wahân.

I ddeall pa ffioedd sy'n daladwy os byddwch yn cychwyn eich hawliad fel unigolyn, ewch i'n taflen T435 '**Ffioedd tribiwnlys cyflogaeth ar gyfer unigolion**' - <http://hmctsformfinder.justice.gov.uk>

## **Beth sy'n digwydd os bydd rhywun yn fy ngrŵp ffi yn methu talu'r ffi gwrandawriad ond rwyf dal yn awyddus i wneud?**

Os na thelir y ffioedd gwrandawriad erbyn y dyddiad maent yn ddyledus, bydd eich hawliad yn cael ei ddileu, felly gwnewch yn siŵr eich bod yn dweud wrthym os bydd unrhyw broblemau. Os bydd y grŵp ffi yn cael trafferth gwneud y taliad gyda'i gilydd, bydd gan unigolion yn y grŵp ffi gyfle i adael eu grŵp ffi a pharhau â'u hawliad fel unigolion **ar gyfer dibenion talu**.

## **Mae rhai o'r hawlwyd pan fo mwy nag un hawliad eisiau gwneud cais am ddileu ffi. Beth ddylwn i wneud?**

Mae hyn yn bosibl, ond mae'n rhaid i chi wneud yn siŵr y bydd y nifer o geisiadau am leihau neu ddileu ffi yn gwneud gwahaniaeth i gyfanswm y ffi sy'n ddyledus. Esbonnir hyn yn ein canllaw EX160A.

## Atodiad A – Mathau cyffredin o hawliadau

Hawliad	Math
Torri amodau contract	Math A
Tâl dileu swydd	Math A
Didyniadau heb awdurdod (Deddf Cyflogau yn flaenorol)	Math A
Datganiad ysgrifenedig ynghylch tâl	Math A
Datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau am ddiswyddo	Math A
Datganiad ysgrifenedig o'r telerau ac amodau	Math A
Trosglwyddo ymgymeriad – methu hysbysu ac ymgynghori (TUPE)	Math B
Colled am orfodi'r isafswm cyflog cenedlaethol	Math B
Gwahaniaethu ar sail rhyw	Math B
Gwahaniaethu ar sail oed	Math B
Gwahaniaethu ar sail anabledd	Math B
Gwahaniaethu ar sail hil	Math B
Gwahaniaethu ar sail crefydd neu gred	Math B
Gwahaniaethu ar sail cyfeiriadedd rhywiol	Math B
Rheoliadau Gweithwyr Rhan-amser	Math B
Dileu swydd - methu hysbysu ac ymgynghori	Math B
Dioddef colled/diswyddo annheg – beichiogrwydd	Math B
Diswyddo annheg	Math B

